

රෝග විනිශ්චය හා මර්දනය කිරීමේදී බඩ සැලකිලිමත් විය යුතු කරුණු

සුමිත් එස්. වර්ණපුර

රෝගයක් යනුවෙන් හඳුන්වනුයේ යම් ජීවියෙකුගේ කායික සමතුලිතතාවයේ ඇතිවන වෙනස් වීමකි. එය රෝග ලක්ෂණයක් ලෙස පිටතට දැහැරා මාන වේ. ඒ අනුව ඕනෑම ජීවියෙකුට රෝගයක් වැළඳිය හැක. ඒ සඳහා හේතුවන රෝග කාරකයා ජීවියා තුළට ඇතුළුවී මූලින් රෝග ලක්ෂණ ඇති කිරීමට ගන්නා කාලය, කාරකයාගෙන් කාරකයාට වෙනස් වේ. දැනට වාර්තාවී ඇති අන්දමට රබර් ගසට වැළඳෙන රෝග ඇත්තේ සීමිත සංඛ්‍යාවකි. මේවා වර්ග කීපයකට බෙදිය හැක.

1. කොළවලට වැළඳෙන රෝග
2. කඳට වැළඳෙන රෝග
3. මූලට වැළඳෙන රෝග

මේවා හඳුනාගැනීම බොහෝ විට කරනුයේ පරීක්ෂකයාගේ පළපුරුද්ද මත ය. එහෙත් එකම රෝග ලක්ෂණය රෝග කීපයක් සඳහා පොදු එකක් විය හැකි නිසා, එසේ කරන රෝග නිර්නය සාවද්‍ය ප්‍රතිඵල සඳහා හේතු විය හැක. එවැනි අවස්ථාවල දී තවදුරටත් විද්‍යාත්මක ක්‍රමයේ පිහිට පැනීමට පරීක්ෂකයාට සිදුවේ.

රබර් ගසට වැළඳෙන රෝග සඳහා ප්‍රධාන කාරකය බවට මෙතෙක් වාර්තාවී ඇත්තේ දිලීරයන් ය. මේවා බොහෝමයක් පියවී ඇසින් හඳුනා ගැනීමට නොහැකි ය. එයට හේතුව මේවා අන්වීක්ෂීය ව්‍යුහවීමත්, දේහ මතුපිට දී දැහැරාමාන නොවීම හා අභ්‍යන්තර දේහ තුළ අන්තර්ගතවීමත් නිසාය. එහෙත් දිලීර සූත්‍රිකා එකතුවී සෑදෙන දිලීර ජාලයන්, සමහර දිලීරවල දිලීරජාලය එකලහින් පිහිටීම නිසා ඇතිවන දිලීර මූලාංගයන්, දිලීරක ඵල යනාදියත් පියවී ඇසට පෙනේ. මේවා එකම පැහැයෙන් යුක්තවීම නිසාත්, ඒවා අතරවූ වෙනස් කම් සුළු වීම නිසාත්, රෝග කාරකයන් දෙදෙනෙකු පැහැදිලිව එකිනෙකින් හඳුනා ගැනීමට නොහැකි වීමට ද පුළුවන. එවැනි අවස්ථාවල දී රෝග කාරකයා හඳුනා ගැනීමට භාවිතා කරනුයේ පැහැදිලි විද්‍යාත්මක ක්‍රියා වලියකි.

මෙහිදී මූලික පියවර වනුයේ රෝගී කොටස් වලින් රෝග කාරකයා තනිකර ගැනීම ය. එබැවින් කෘත්‍රීම රෝපන මාධ්‍යයක රෝග කාරකයා වැඩීමට සැලැස්වේ. ඒ මගින් රෝපන මාධ්‍යයේ

ඇති කරන සනාථයට වර්ණය, පිහිටීම, හැඩය, යනාදියත්, අන්වීක්ෂය තුළින් දැකගන්නා වන දිලීර සුක්ෂ්ම ව්‍යුහය, ආචාර ඇති/නැති බව, ශාඛනය වූ ආකාරය, බීජාණුක ව්‍යුහයන්ගේ හැඩය, ස්වරූපය හා වර්ණයත් මෙහිදී හඳුනා ගැනීමට ප්‍රයෝජනවත් වේ. තවදුරටත් ස්ථිර කිරීම සඳහා විශේෂිත රෝපන මාධ්‍ය තුළදී ඒ මගින් ඇතිකර වර්ණ වෙනස්වීම් ආදී ක්‍රියාකාරී ද ප්‍රයෝජන යට ගැනේ. එසේ රෝගී කොටස් වලින් ඇතිකරන සියලුම සනාථය රෝග කාරකයම ද ?

මේ සඳහා ඇතිවූ සනාථය රෝග සෑදීමට හේතුවේ ද යන්න සොයා බැලිය යුතු ය. රෝගයක් සඳහා හේතුවන දිලීරයක් ඒ තුළින් සොයාගත යුතු ය. එසේම නිරෝගී යන කොටස් වලින් එම දිලීරය තනිකර ගැනීමට නොහැකිවීම ද අනිවාර්ය විද්‍යාත්මක සාධකයකි. එහෙත් විද්‍යාත්මක කෘතීන්ගේ ආභාෂයෙන් ලබා ගත් දැනුම මත රෝග කාරකයා හඳුනා ගැනීමෙන් පරීක්ෂකයා කිසිවිටක සෑහීම කට පත් නොවීය යුතුය. තවදුරටත් තනිකරගත් රෝග කාරකයා නිරෝගී යයි හැඟෙන ගසක් තුළට ඇතුළු කර එම රෝග ලක්ෂණයම ඇතිවේ දැයි පරීක්ෂාකර බැලීම විද්‍යාත්මක ක්‍රමයයි. එවිට පමණක් රෝග කාරකයා තනිකර ගත්තේ යයි පරීක්ෂකයාට සෑහීමට පත්විය හැක.

රෝග පරීක්ෂණයට යන පරීක්ෂකයා තමාගේ පළපුරුද්ද හා දැනුම මත රෝග පහසුවෙන් හඳුනාගන්නා තැන සමහර අවස්ථාවල දී ඔහු අපහසුතාවයනට පත් කරයි. එබැවින් රෝග නිර්ණය සඳහා විද්‍යාත්මක ක්‍රම යොදා ගැනීම නිවැරදි නිර්ණයකට හේතුවනවා පමණක් නොව, ඒ තුළින් ලබාගන්නා නිගමන රෝග මර්දනයට මහත් සේවයක් සලසයි.

විටෙක රබ ඉඩමක රෝගයක් පරීක්ෂා කිරීමට ගිය පරීක්ෂකයකු කියා සිටියේ " මේ ගස්වලට වැළඳී ඇත්තේ සුදුමුල් රෝගයයි. මේකට මා කියන ලද අන්දමට බෙහෙත් ගන්න. ඊට පසු අමතරව මා දුන් උපදෙස් පිළි පදින්න. මම පසුව නැවත ඉඩම බලන්න එන්නමී " කියා ය.

මෙහිදී පරීක්ෂකයා රෝග නිර්ණයට භාවිතා කළේ දුර සිට කරන ලද නිරීක්ෂණයකි. තමා වඩා පළපුරුද්දක් ලද අයකු බව පෙන්වීමට උත්සාහ ගැනීම සමහර විට පරීක්ෂකයාට වාසි මෙන්ම, බොහෝ විට අවාසි ගෙනදේ. කෙසේ වෙතත් ඉහත ඉඩමේ ඇති රෝග ලක්ෂණය කාලානුරූපව තව තවත් ගස්වල මතු වීම පරීක්ෂකයාට ප්‍රහේලිකාවකි. පසුව කරන ලද ගමනේ දී ඔහු තවත් විමසිලිමත් විය. පසුව අනාවරණය වූයේ රෝගී ලක්ෂණ යට හේතුව සුදුමුල් රෝගය නොවන බව ය. අසල්වැසියකු තම ගවයා බැඳීමට රබර් ගස් නිතර නිතර යොදා ගැනීම හේතුව එම ගස්වල පොතු වලට හානි ගෙන දී, ගසේ සන්නයන කටයුතුවලට බාධා පැමිණීමෙන් රෝගී ලක්ෂණය මතු වී ඇති බව තහවුරු විය. එබැවින් ඔහුගේ කලින් ගත් තීරණය ඔහුව මහත් දුෂ්කරතාවයකට හෙළි ය. එබැවින් නිවැරදි නිරීක්ෂණය ලබා ගැනීම වැදගත්වේ.

පරීක්ෂකයකු රෝගී ඉඩමක් පරීක්ෂා කිරීමට පෙර සොයා බැලිය යුතු කරුණු කීපයකි. පළමුව ඉඩමේ ඉතිහාසය පිළිබඳව සොයාබැලීමට අමතක නොකළ යුතු ය. ඉඩමේ පිහිටීම, වටා පිටාව, පසේ ස්වභාවය, ජල බැස යෑමේ ක්‍රම, ආවරණවැල් ඇති කර ඇති අන්දම, වගා කරන ලද ක්ලෝනය, වයස, කිරි කැපීමේ දී භාවිතා කළ ක්‍රම මූලිකව සොයා බැලිය යුතු ය. වර්තා

මාන වගාවට ප්‍රථම වූ වගාවේ තත්ත්වය එම වකවානුවේ ඉඩමේ තිබූ වගාවේ ඇතිවූ රෝගී තත්ත්වයන් පිළිබඳවත් සොයා බැලීමට අමතක නොකළ යුතු ය. ගස් නියමාකාරයෙන් වගාකර තිබේද? ඒවාට අවශ්‍ය ආකාරයට සාක්තු කර තිබේ ද? යන්නත් සොයා බැලිය යුතු ය. එසේම ඉඩම් හිමියා පවසන සියලුම තොරතුරු වලින් පරීක්ෂකයා සැහීමකට පත්විය යුතු ද නැත. “මේ ගස්වල කොළ කහපාට වුනාට මම කියපු විදියටම නියම කාලයට පෝර දුම්මා. ඒක නිසා ඕක පෝර මදිකමක් නිසා වුනා කියලා මම හිතන්නේ නැහැ” යයි පවසන අය කොතෙක් වේද?

එහෙත් රෝග ලක්ෂණය මතු වීමට හේතුවූ සංසද්කය සහිත පෝර වර්ගය ඔහු වගාවට එකතු කළේ ද? යන්න පරීක්ෂකයා කොතෙක් දුරට සොයා බැලුවේ ද? එම සංසද්කය අඩංගු නොවන පෝර කොතෙක් පසට එකතු කලත් රෝගී ලක්ෂණ පහවේ ද? එය එසේ නොවේ.

දැනට වාර්තා නොවුන රෝගයක් පළමු වතාවට හමුවූ විටදී ද පරීක්ෂකයා නැවතත් අපහසුතාවයන්ට මුහුණ පායි. එහෙත් රෝග කාරකයා සොයා ගැනීමට භාවිතා කළේ ඉහත විස්තර කරන ලද විද්‍යාත්මක ක්‍රමය නම් ඔහුට නිවැරදිව රෝග කාරකයා හඳුනාගත හැක.

රෝගයකට පිළියම් යෙදීමට ප්‍රථම රෝගී ගස බෙහෙත් ආලේප කොට බේරාගැනීමට ඇති ඉඩකඩ පිළිබඳව පරීක්ෂකයා කෙතරම් දුරට සැලකිලිමත් වූවා ද?

බොහෝවිට රෝග ලක්ෂණ පහල වූයේ රෝගය ගස තුළට කාවැදී බොහෝ කාලයකට පසුව ය. එම අවස්ථාවේ දී බෙහෙත් මගින් රෝගයට ගොදුරුවූ

ගස බේරා ගැනීමට ඇති ඉඩකඩ බොහෝ විට සීමිත වේ. උදා : ලෙස ගසට වැළඳී ඇත්තේ මුල්වලට වැළඳෙන රෝගයක් නම්, එම අවස්ථාවේ ගසේ මුල් සෑහෙන ප්‍රමාණයක් මිය ගොස් තිබිය හැක. මුදුන් මුල ද සෑහෙන දුරට රෝගයට ගොදුරු වී තිබිය හැක. එවැනි අවස්ථාවල ගස බේරා ගැනීමට දරණ ප්‍රයත්නය බොහෝ විට නිෂ්ඵල විය හැක. එමනිසා ගසකට පිළියම් කළයුතු මට්ටමක් පිළිබඳ අවශ්‍යතාවයක් මතු වේ. මුදුන් මුලක් රෝගයකට ගොදුරුවූ අවස්ථාවක, අඩුම වශයෙන් එහි පැත්තක් වත් රෝගයෙන් තොරවූ විටක පමණක් බොහෝ විට රෝගයෙන් ගස මුදවා ගැනීමට හැකි තත්ත්වයක් මතු වේ. මෙයට හේතුව එම නිරෝගී කොටසින් අළුත් පාර්ශ්වික මුල් ඇති කිරීමට හැකිවීම ය. ඉන් ඔබ්බට රෝගය වැළඳුන ගස්වලට ප්‍රතිකාර කිරීමට පෙළඹිය යුතු නැත. ඒ සමගම “වැළඳුන රෝගයක් සුව කරනවාට වඩා රෝග වැළැක්වීම හොඳයි” යන කියමනෙහි පිහිටා ඊට යාබදව පිහිටි අනාගතයේ දී රෝගය වැළඳීමට ඉඩ ඇතැයි සැලකෙන නිරෝගී ගස්වලට පිළියම් කිරීමට ද අමතක නොකළ යුතු ය. රෝගය වැළඳීම හේතුවෙන් අසාමාන්‍යව වැඩුණු අග්‍රස්ථයක් සහිත ගසකින්, රෝගය සුවවූ පසු ද, නිරෝගී පෙනුමැති අග්‍රස්ථයක් ඇතිකර ගැනීමට ඇති ඉඩකඩ සීමිත වූ අවස්ථාවක, එම අග්‍රස්ථය ඉවත් කර, අළුත් එකක් ලබා ගැනීමට කටයුතු කිරීමට ද උපදෙස් දීමට පරීක්ෂකයා අමතක නොකළ යුතු ය. මෙහිදී අග්‍රස්ථය ඉවත්කළ ස්ථානයේ රෝග කාරකයක් නැවත ඇතුල්වීමට ඇති ඉඩකඩ ද වසා දැමිය යුතු ය.

රෝග පැතිරීමට හේතුවන සාධක පිළිබඳව මෙහිදී වැඩි අවධානයක් යොමු කළ යුතු අතර, ඒවායින් රෝග සඳහා

ඇති බලපෑම අවම අන්දමින් පවත්වා ගැනීමට ද අවශ්‍ය පිළියම් යෙදිය යුතු ය. පිළියම් යෙදීමෙන් පසු රෝගී ප්‍රදේශය වෙත කාලානුරූපව කරන පරීක්ෂණ ගමන් ද තවදුරටත් පවත්වා ගැනීම ද වඩා වැදගත් වේ. ඒ අනුව රෝගය එම ප්‍රදේශයේ කෙතරම් දුරට මර්දනය වූවා ද යන්න පිළිබඳව පරීක්ෂකයාට සෑහීමට පත්විය හැකි ය. රෝගයක් සාර්ථකව මර්දනයට හේතුවන නියමිත බෙහෙත් වර්ගයක් ඇත. එයම පමණක් එම රෝගය මර්දනයට යොදාගත යුතු බව පරීක්ෂකයා ඉඩම් හිමියාට ඒත්තු ගැන්විය යුතුය.

අද බොහෝ ඉඩම් හිමියන් පුරුදුව ඇත්තේ වෙළඳ පොලෙහි ලාභයටත්, පහසුවටත් ඇති බෙහෙත් වර්ග මිලදී ගැනීමට ය. තවත් අය, වැඩියෙන් වර්ණනා කරන ලද බෙහෙත් වර්ග ගැනීමට පෙළඹේ. තවත් අය රෝග මර්දනයට යොදා ගන්නේ තමා සතුව වැඩිපුර ඇති බෙහෙත් වර්ගයකි. රෝගයට නියමිත බෙහෙත පාවිච්චි නොකිරීමෙන් එම රෝගය සාර්ථකව නැතහොත් කෙසේවත් මර්දනය කළ නොහැක. එබැවින් රෝග නිර්නය මෙන්ම, රෝගය සඳහා නියමිත ප්‍රතිකාර කිරීමට ද ඉඩම් හිමියා දිරි ගැන්වීමට පරීක්ෂකයා සමත්විය යුතු ය.